

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Petra Polácha v právní věci žalobce **O. L.**, právně zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem v Praze 4, Na Zlatnici 301/2, proti žalované **Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Zlínského kraje**, se sídlem ve Zlíně J. A. Bati 5637, v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu,

t a k t o :

- I. Zásah policisty Policie České republiky dne 10. 3. 2014 provedený v době po 8:42 hod. u obce Uherský Brod na silnici I/50 u motelu Pepčín, spočívající ve výběru kauce ve výši 10 000 Kč u žalobce jako řidiče osobního motorového vozidla zn. DAIHATSU CUORE, reg. zn. 1Z46601, byl **n e z á k o n n ý**.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 10 228 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Jaroslava Topola, advokáta se sídlem v Praze 4, Na Zlatnici 301/2.

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah žaloby

V návrhu na zahájení řízení žalobce uvedl, že policista Policie České republiky z Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, územního odboru dopravního inspektorátu Uherské Hradiště provedl dne 10. 3. 2014 v době kolem 8:42 hodin na silnici č. I/50 směrem na Uherské Hradiště zásah spočívající ve výběru kauce ve výši 10 000 Kč u žalobce jako řidiče motorového vozidla. Důvodem tohoto úkonu bylo, že „za daný přestupek hrozí vysoká sankce včetně zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel“. Žalobce namítal, že policista se kromě výše sankce neměl žádný důvod domnívat, že se žalobce bude vyhýbat správnímu řízení. V dané věci nebyla naplněna podmínka ve smyslu ust. § 125a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „silniční zákon“), neboť potvrzení o výběru kauce zasahujícím policistou neobsahuje odůvodnění podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení. Sama výše sankce nezakládá a priori důvodné podezření, že se přestupce bude vyhýbat následnému řízení; pokud by tomu tak bylo, jistě by zákonodárce vymezil, že v případě podezření ze spáchání přestupku s takovou hrozcí sankcí se kauce uloží vždy. V této souvislosti žalobce odkázal na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu. Faktickým důvodem pro uložení kauce byla skutečnost, že žalobce odmítl akceptovat nabízenou blokovou pokutu, proto policie přehodnotila svůj úsudek o právní kvalifikaci skutku a stanovila kauci pod pohrůžkou odtažení motorového vozidla žalobce. Výběr kauce se od svého zavedení stává formou „msty“ policie za odmítnutí řešení pokuty v blokovém řízení, které přináší policistům značné zjednodušení vlastní práce. Je proto zapotřebí pečlivě posuzovat, zda fakticky existovalo důvodné podezření, že se přestupce bude vyhýbat správnímu řízení, nebo šlo o samoučelné odůvodnění nezákonného zásahu majícího charakter msty řidiči motorového vozidla.

II. Vyjádření žalovaného k žalobě

V písemném vyjádření žalovaného k žalobě žalovaný uvedl, že důvodem výběru kauce od podezřelého z přestupku podle ust. § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, přičemž úsudek, zda je takové podezření dáno, činí úřední osoba, a to na základě informací dostupných na místě činu (kontroly). Ve vztahu k otázce vyhýbání se správnímu řízení nemůže jít o jistotu, či pravděpodobnost hraničící s jistotou, ale pouze o podezření, jinými slovy o obavu. Je nutno vážit, zda u úřední osoby nedošlo k vybočení ze zákonných mezí jejího správního uvážení. K takovému excesu v projednávané věci nedošlo. Příslušník policie do potvrzení o převzetí kauce řádně a konkrétně uvedl, proč ji uložil. Žalobce byl důvodně podezřelý z hrubého a úmyslného porušení důležitých pravidel silničního provozu zakotvených k ochraně životů, zdraví a majetku. Bylo proto možno důvodně dojít i k obavě z porušování či obcházení procesních ustanovení zakotvených k včasnému a řádnému projednání přestupkové věci. Žalovaný navrhl, aby si soud u příslušného správního orgánu ověřil, jakým způsobem se žalobce staví k projednání věci, zejména zda a kým je v řízení o přestupku zastoupen, zda zmocněnec například není ve služebním poměru příslušníka bezpečnostního sboru či nevystupuje za společnost zabývající se pojištěním proti pokutám, zda se žalobce dostavuje k nařízeným

jednáním apod. Potvrzení o převzetí kaucy obsahuje srozumitelné a okolnostem věci odpovídající stručné vyjádření, v čem policista spatřoval důvodné podezření, že se řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích bude vyhýbat přestupkovému řízení. Okolnosti uložení kaucy vyplývají z úředního záznamu zasahujících policistů. Žalovaný dále poukázal na část odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Brně, č. j. 29 A 49/2013 – 70. Žalovaný odmítl úvahu žalobce o možné mstě policistů jako zcela nedůvodnou a navrhl zamítnutí žaloby.

III.

Doplňující procesní podání účastníků řízení

V přípisě ze dne 21. 5. 2014 žalovaný uvedl, že ve správním řízení o žalovaným oznámeném podezření z přestupku spáchaného žalobcem je žalobce zastoupen zmocněncem K. Sm. Žalovaný připojil k tomuto procesnímu podání i tiskovou podobu internetového článku ze zdroje www.zpravy.idnes.cz z 27. 10. 2012 nazvaném „Policisté radí řidičům, jak neplatit pokuty. Berou za to honorář.“. Podáním ze dne 19. 6. 2014 žalobce uvedl, že uvedené podání žalovaného nemá žádný vztah k nezákonnému zásahu policisty, který je předmětem žaloby.

IV.

Posouzení věci krajským soudem

V projednávané věci připadlo soudu rozhodnout o zásahové žalobě ve smyslu ust. § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž se jedná o adekvátní procesní obranu proti výběru kaucy podle ust. § 125a zákona o silničním provozu, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 48).

Z potvrzení o převzetí kaucy ze dne 10. 3. 2014 vyplývá, že od žalobce byla citovaného dne vybrána kauce ve výši 10 000 Kč. Jako důvod vybrání kaucy je v potvrzení uvedeno, že dne 10. 3. 2014 v 8:42 hodin na silnici I/50 na výjezdu z Uherského Brodu na Uherské Hradiště v pravotočivé zatáčce řidič L. (žalobce) s vozidlem registrační značky 1Z4 6601 při předjíždění v místě, kde neměl před sebou dostatečný rozhled předjížděl, přičemž ohrozil protijedoucího řidiče a řidiče předjížděného vozidla; řidiči byla uložena kauce, jelikož za daný přestupek hrozí vysoká sankce, včetně zákazu řízení motorových vozidel.

Žalovaný dále předložil úřední záznam Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, územního odboru Uherské Hradiště, dopravního inspektorátu ze dne 26. 3. 2014, č. j. KRPZ-29239-4/PŘ-2014-151106, z něhož mj. vyplývá, že osobní motorové vozidlo, které řídil žalobce, předjíždělo v táhlé levotočivé zatáčce v protisměru jízdy služebního vozidla několik před sebou jedoucích vozidel. Vozidlo žalobce se nacházelo v pravém jízdním pruhu a jelo velkou rychlostí směrem na služební vozidlo policistů, tito začali intenzivně brzdit a najeli s vozidlem co nejvíce vpravo na krajnici. Žalobce ihned jakmile uviděl, že v protisměru jede vozidlo, prudce s vozidlem uhnul doprava, kde jelo vozidlo Mercedes Benz ML 270 a toto muselo náhle snížit rychlost a najet vpravo na krajnici. Žalobce byl zasahujícími policisty zastaven, byla u něj provedena dechová zkouška na

alkohol, jenž byla negativní. Žalobci bylo sděleno přestupkové jednání, a to že předjížděl v místě, kde před sebou neměl rozhled na takovou vzdálenost, která je nutná k bezpečnému předjetí, přičemž při předjíždění ohrozil protijedoucího řidiče i řidiče, které předjížděl. Žalobce je podezřelý ze spáchání přestupku podle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod 7 zákona o silničním provozu tím, že porušil ust. § 17 odst. 5 písm. a) a § 17 odst. 5 písm. c) tohoto zákona. Vzhledem k závažnosti zjištěného dopravního přestupku a skutečnosti, že by se žalobce mohl vyhýbat přestupkovému řízení z důvodu výše peněžité sankce a hrozbě zákazu řízení motorových vozidel, byla žalobci uložena kauce ve výši 10 000 Kč, kterou uhradil a žalobce byl dále poučen o dalším projednání přestupku na Městském úřadě v Uherském Brodě.

Pro posouzení předmětné věci jsou rozhodnutí následující zákonná ustanovení.

Podle ust. § 125a odst. 1 zákona o silničním provozu platí, že policista je oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5 000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek; kauci nelze vybrat od osoby, která požívá imunit a výsad podle zákona nebo mezinárodního práva.

Podle ust. § 125a odst. 2 tohoto zákona platí, že složení kauce je zárukou, že se řidič uvedený v odst. 1 dostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Podle ust. § 125a odst. 3 tohoto zákona platí, že při výběru kauce policista poučí řidiče o důsledku vybrání kauce a podmínkách jejího vrácení a vystaví písemné potvrzení o převzetí kauce. V písemném potvrzení musí být uveden důvod uložení kauce. Písemné potvrzení se vystavuje ve třech vyhotoveních.

Podle ust. § 125a odst. 5 citovaného zákona platí, že kauce se řidiči vrátí v plné výši, nebyl-li v řízení o přestupku shledán vinným z jeho spáchání. V opačném případě se kauce započte na zaplacení uložené pokuty. Toto započtení musí být uvedeno ve výroku rozhodnutí o uložení sankce za přestupek. Započtení kauce na zaplacení pokuty lze provést teprve po nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za přestupek. Je-li vybraná kauce vyšší než uložená pokuta, vrátí se řidiči část kauce zbývající po započtení kauce na zaplacení uložené pokuty.

Institut vybírání kaucí zakotvený v ust. § 125a zákona o silničním provozu byl do něj vložen zákonem č. 411/2005 Sb. Jak vyplývá ze shora citovaných ustanovení zákona o silničním provozu a přímo také z důvodové zprávy k zákonu č. 411/2005 Sb. (sněmovní tisk č. 833/0, 4. volební období, 2002-2006, www.psp.cz), institut kauce byl přijat ke zvýšení vymahatelnosti práva, původně zejména v případě řidičů cizozemců (viz citovaná důvodová zpráva – Obecná část I.). Kauce slouží jako záruka, že se osoba podezřelá ze spáchání přestupku dostaví ke správnímu řízení o tomto přestupku. Vybrat předmětnou kauci je policista oprávněn pouze od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku

proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, pokud je u něj důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 As 6/2014 – 27 a ze dne 27. 3. 2014, č. j. 4 Afs 8/2013 – 35), vyplývá, že důvody, které vedly policistu k výběru kauce, musí být řidiči sděleny a řádně uvedeny v příslušném potvrzení. To platí i pro závěr o podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, a to tím spíše, že podle zákona musí být takové podezření důvodné.

Jak bylo shora uvedeno, jediným důvodem uvedeným v potvrzení o převzetí kauce, je úvaha zasahujícího policisty, že kauce byla uložena žalobci z toho důvodu, že za daný přestupek hrozí vysoká sankce, vč. zákazu řízení motorových vozidel. Konkrétní důvod vedoucí policistu k podezření, že se řidič (žalobce) bude vyhýbat přestupkovému řízení, je možno nepřímou dovodit z úvahy o žalobci hrozících sankcích.

Jak vyplývá z citované judikatury Nejvyššího správního soudu, existence důvodného podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení, je vždy otázkou posouzení skutkových okolností konkrétního případu, které je plně v kompetenci soudu. Při posuzování zákonnosti zásahu správního orgánu může soud přihlídnout též k dalším skutečnostem či důkazům i nad rámec skutkových důvodů uvedených v písemném potvrzení. Ze samotného spáchání přestupku nelze bez dalšího dovozovat, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení; aby bylo dáno podezření, že se řidič přestupkovému řízení bude vyhýbat, musely by být kromě spáchání přestupku dány ještě další okolnosti (např. řidič nemá na území České republiky trvalé bydliště, popř. má nahlášen trvalý pobyt na obecním úřadě, v minulosti se přestupkovému řízení vyhýbal, hrozí mu pozbytí řidičského oprávnění v důsledku dosažení 12 bodů, příp. řidič sám avizuje, že přestupkové řízení bude mařit).

Z potvrzení o převzetí kauce ze dne 10. 3. 2014 a z úředního záznamu ze dne 26. 3. 2014 nevyplývá, že by žalobce rozporoval skutečnost, že se uvedeného přestupku dopustil, přičemž uloženou kauci bez výhrad na místě uhradil a podepsal bez dalšího svého vyjádření potvrzení o převzetí kauce. Z žalovaným předložených listin nevyplývá, že by se žalobce choval arogantně, že by odmítal se zasahující policejní hlídkou spolupracovat, nebo že by se choval vůči policistům nevhodným způsobem. S ohledem na z podkladů vyplývající nekonfliktní průběh jednání zasahujících policistů s žalobcem (žalobce nerozporoval jednání kladené mu za vinu), na dobrovolné uhrazení kauce žalobcem v hotovosti má soud za to, že pouhá hrozba pokuty a zákazu řízení motorových vozidel v daném případě nesvědčila pro důvodné podezření, že by se žalobce vyhýbal přestupkovému řízení. Z doplňujícího procesního podání žalovaného ze dne 21. 5. 2014 vyplývá, že žalobce se účastní správního řízení iniciovaného oznámením o podezření z předmětného přestupku a že je zastoupen zástupcem; tedy žalobce se přestupkovému řízení nevyhýbá. Otázka, kdo je zástupcem žalobce, zda a jaké kroky činí na obranu žalobce v přestupkovém řízení (viz návrh žalovaného na zjišťování u správního orgánu, jak se žalobce staví k projednané věci, kým je zastoupen apod.), není v dané věci relevantní vzhledem k nutnosti existence důvodného podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení v době, kdy mu byla kauce uložena. Takovéto důvodné podezření musí mít zasahující policista a toto je povinen uvést v potvrzení o převzetí kauce. Institut kauce

slouží k omezení rizika, že se obviněný z přestupku bude vyhýbat přestupkovému řízení, resp. že se nedostaví ke správnímu orgánu k projednání přestupku.

Z uvedených důvodů dospěl soud k závěru o nezákonnosti předmětného zásahu a žalobě vyhověl (viz ust. § 87 odst. 2 s.ř.s.).

V. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud proto rozhodl o povinnosti žalovaného zaplatit mu náklady řízení. Náhrada nákladů řízení se sestává z odměny zástupce žalobce za dva úkony právní služby po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. d), § 7 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (příprava a převzetí právního zastoupení, sepsání žaloby) a z náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky. Přiznaná náhrada byla zvýšena o daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, kterou je povinen odvést zástupce žalobce. Žalobci byla též přiznaná náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Celkem přiznaná náhrada nákladů řízení činí částku 10 228 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 19. 2. 2015

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu